

Време е за нова индустриална политика

Съществуващият в момента модел на растеж се изчерпва

Автор: Кристофор Павлов, главен икономист на УниКредит Булбанк

<https://manager.bg/%D1%81%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5/special-ni-izdania/vreme-za-nova-industrialna-politika->

Нарасналото геополитическо напрежение ще поддържа високи нивата на несигурност в глобалната икономика и през 2024 г. Опасността от разрастване на конфликта между Израел и Хамас ще доминира заглавията за продължителен период от време, докато предстоящите избори за президент в САЩ ще бъдат допълнителен източник на стрес, особено ако Тръмп спечели и намали ангажимента на САЩ към случващото се в Европа, за да се фокусира върху Индо-Тихоокеанския регион. Ключът за бъдещето на Европа и света обаче ще продължава да се определя от войната в Украйна.

Песимистичен сценарий

Ако Украйна загуби, ще станем свидетели на мащабна хуманитарна катастрофа, а Русия ще бъде окуражена да продължи да разгръща инвазията си на Запад, което ще увеличи риска от конфликт със страна – членка на НАТО.

Негативите от такъв сценарий не могат да се разпознаят добре от днешна гледна точка, тъй като степента на несигурност и стрес, пред които ще се изправи икономиката, ще бъде без прецедент. Вярно е, че Европа е преживяла много конфликти в миналото, но днес икономиката и светът са много различни, така че знанието за случилото се в миналото най-вероятно ще се окаже крайно недостатъчно, за да ни подготви за онова, което предстои.

Оптимистичен сценарий

Моделът на растеж от последните 25 г., който разчита на ниски заплати, осигуровки и данъци за бизнеса и домакинствата с високи доходи, е на път да се изчерпи. България ще предприеме стъпки за замяната му с нов модел на растеж, който си поставя за цел превръщането на страната във включваща икономика с високи доходи, в която развитите институции и работната сила с високо качество са най-важните конкурентни предимства.

Промяната в модела на растеж ще включва и реформа на данъчната система. Тя ще има за цел да гарантира по-справедливо разпределение на данъчната тежест и умерено увеличение на приходите от данъци, за да се финансират по-високите бюджетни разходи, свързани със застаряването на населението, както и тези, предизвикани от необходимостта да се посрещнат общи за всички европейски страни предизвикателства, като борбата с климатичните промени, миграцията и необходимостта от усилване на общия отбранителен капацитет.

Увеличените и по-добре насочвани публични инвестиции в мерки за подобряване на образованието, здравеопазването и грижите за децата и възрастните хора ще редуцират неравенствата. Емиграцията и изтичането на мозъци ще намалеят, а

фокусираната и проактивна политика по привличане на емигранти от страни с близки културни традиции ще помогне да се адресират дефицитите на пазара на труда.

България ще спечели от усилията за намаляването на риска в работата на важни вериги на доставки в глобалната икономика, като провежда умна политика на селективна намеса на държавата в икономиката. За тази цел ще се увеличат средствата за научни изследвания и иновации, инвестициите в свързваща инфраструктура и прецизно насочените субсидии в подкрепа на производства, които са важни за сигурността на страната и нейните съюзници от НАТО или пък са основополагащи в усилията за подобряване на конкурентоспособността на българската и европейската икономика.

В резултат на тази нова индустриална политика броят на успешните български търговски марки ще се увеличи. Делът на продуктите, чието разработване и дизайн са направени в България, ще нарасне за сметка на намаляване на дела на продуктите създадени в други икономики, за които у нас само се произвеждат компоненти или се извършва асемблиране при ниски разходи.

Основен сценарий

Израел ще разгроми Хамас, без да се стигне до сериозно разрастване на конфликта в Близкия изток, докато конфликтът в Украйна ще продължи като война на изтощение без значим териториален напредък за всяка една от страните.

Партиите, подкрепящи правителството „Денков – Габриел“, ще продължат да намират компромисите, необходими за запазване на политическата стабилност.

Задълбочаването на европейската интеграция ще продължи с присъединяването на страната към Шенген и еврозоната. В резултат на това България ще бъде в по-силна позиция да изисква от другите страни да съобразяват провежданата от тях политика с нейните интереси. Това ще намали негативните странични ефекти, на които е изложена икономиката в резултат на политиката, провеждана в други страни, с което ще нарасне контролът на правителството върху случващото се в българското стопанство.

Реалният растеж на БВП ще се ускори до 3% през 2024 г., тъй като успокояването на инфлацията ще подкрепи растежа на потребителските разходи, а по-доброто усвояване на средства от ЕС ще способства за увеличаване на инвестициите.

В края на 2024 г. инфлацията ще спадне под 4%, с което отново ще достигне безвредни за икономиката нива за първи път след август 2021 г. В контекста на нуждата от увеличаване на националното съфинансиране на проектите от ПБУ и кохезионните фондове на ЕС няма да се наблюдава фискално затягане през 2024 г. и бюджетният дефицит ще остане на ниво, близо до 3% от БВП.

Лихвите ще нараснат незначително, което ще запази висок ръста на ипотечните кредити. Растежът в цените на жилищата ще се забави, но индикаторите за достъпност ще продължат да се влошават, което ще увеличи риска от негативна корекция в цените на жилищата в големите градове, където прегряването е най-голямо.

Кристофор Павлов е главен икономист на УниКредит Булбанк. Той отговаря за анализа и прогнозирането на българската икономика, финансовия сектор и пазара на жилища. Има магистратури от УНСС в София, България, и Университета „Стратклайд“ в Глазгоу, Шотландия.

ДИСКЛЕЙМЪР

Настоящият документ е изготвен на базата на обществено достъпна информация от източници, които се считат за надеждни, но за пълнотата или точността на тази информация не носим отговорност. Всички оценки и мнения, включени в този документ представляват независима преценка на екип “Икономически проучвания” към момента на неговото публикуване. Ние си запазваме правото да променим изразеното в документа мнение по всяко време, без предварително уведомление, както и да не актуализираме тази информация или да я оттеглим, без предварително уведомление.

Този документ е изготвен само с информационна цел, не е предназначен и (i) не съставлява, както и не е част от предложение или покана за продажба, отправяне на предложение за закупуване или записване на финансови инструменти (ii) не представлява съвет за отправяне на предложение за закупуване или записване на финансови инструменти, или какъвто и да е съвет за вземане на инвестиционно решение. (iii) за реклама. Инвестиционните възможности, дискутирани в този доклад могат да се окажат неподходящи за някои инвеститори в зависимост от техните специфични инвестиционни цели и времеви хоризонт или в контекста на тяхното цялостно финансово състояние. Дискутираните инвестиции могат да се колебаят в цената или стойността. Инвеститорите могат да получат по – малко отколкото са инвестирали. Промените в обменните курсове могат да окажат неблагоприятен ефект върху стойността на инвестициите. Освен това, минало изпълнение не е непременно показател за бъдещи резултати. В частност, рисковете, свързани с инвестиции във финансови инструменти в процес на обсъждане, не са обяснени в тяхната цялост.

Съдържащата се в този документ информация се отнася за момента, към който е предоставена, и не може да замести получаването на индивидуален инвестиционен съвет. Инвеститорите трябва да вземат свое собствено решение относно това дали инвестициите, които се реферират в документа са подходящи, с оглед на съответните рискове, своята инвестиционна стратегия и своя правен, данъчен и финансов статус.

Тъй като настоящия документ не представлява пряка или косвена инвестиционна препоръка или инвестиционен съвет, нито целия документ, нито част от него може да се счита за основа или мотив или обосновка за сключване на договор или поемане на какъвто и да е ангажимент. Инвеститорите се призовават да се свържат със своя банков инвестиционен консултант за индивидуални обяснения и съвет.

УниКредит Булбанк и/или неговите директори, мениджъри и служители не носят каквато и да е отговорност към получателите на този документ и/или към трети лица за каквито и да е загуби, произхождащи от ползването на настоящия документ или неговото съдържание.

Този документ не е предназначен за конкретни частни инвеститори, и информацията, съдържаща се в него, не може да бъде разкривана, разпространявана, възпроизвеждана или публикувана по каквато и да е причина без предварителното съгласие на УниКредит Булбанк.